

המקדיש שדהו פרק שמיני ערכין

כת.

עין משפט נר מצוה

י א מיי פ"ו מסלות ערכין
הלכה ב ע"ש:
יא ב מיי פ"ח מהל' ערכין
הלכה ג:
ג מיי שס וי"ח מהל' מסנות
ענינים הל' ב ע"ש וי"ד סר
דמט קט"ו אן:
יב ד מיי פ"ו מהל' ערכין הלכה
כא:
יג ה מיי שס הלכה ז:
יד ו מיי שס הלכה ה וכר"י:
דמקט:

תורה אור השלם

1. אך כל חרם אשר יקרא
איש לך מכל אשר לו מאדם
ובהמה ומשדה אחתו לא
יקבר ולא יגאל כל חרם קדש
קדשים ודא לך ויקרא בו חב
2. ושדה מגרש עריהם לא
יקבר כי אחות עולם הוא
לקרם: ויקרא בה לו
3. כל חרם בישראל לך יקרה:
מבדור יח ד

הנהגות הב"ח

(א) גמ' מבחמה למה לו:
(ב) ר"ש ד"ה ובהי נמי ובי'
כ"כ"י. כ"כ"י פלגים כי כ"א פלגים
שט החומש הוא כ"ו פלג ויני
סאה החומש הוא הפלג כ"א
וק"ל: (א) ד"ה אלג ובי'
מטלטלין מ"ד וא"כ מה
למבור לעולם אבל כמו
לו רשום: (ו) ד"ה מכלל
מלאטיקין לה:

שינויי נוסחאות

(א) והיכי דמי (ש"ס), (ב) אל לאו
אומרים לו הגעתי (ש"ס), (ג) אלס
חייב להיות חס (ש"ס), (ד) ל' כל
ומשדה אחותו, (ה) אן כל
חום דברי (ש"ס), (ו) אלס חייב
לדיות חס (ש"ס), (ז) גלג עבדו
ש"ס, (ח) לאמעתן שדה משום
הדוחהו אבל אדם סגיא ליה
בשמעא בעלמא ואי
אשמעינא הני (ש"ס), (ט) פליקט
אימא ואי אשמעינא שדה משום
דלומא אלג אלס סגי ליה בשמעא
בעלמא ואי אשמעינא הני תרתי
כ"ד (ג"ל), (י) הכניז כי לחות
(ש"ס), (יא) קין וחומש כ"ו (ש"ס),
(יב) נפרי"ד דאמור, (יג) דלמו
בעלים נרישא (ש"ס), (יד) מומש
דמתינן (ש"ס), (טו) ועוד דאייתי
כפקל (ש"ס), (טז) מהל' מה
כסמי יו לו רשות (והשלך ממקן)
(ש"ס), (יז) וז"ל ודא עדה אחוה
אי בידו למבור לעולם שגרי
כ"ו (ש"ס), (יח) ל' אלס חתמ
אדילפינן מבחמה גילף משדה
אחווה שגרי אלס יו (ש"ס) ל' נמי
במתה דאינה חזרת ביובל
כ"י"א דאמרי ביש נחלין
(ש"ס), (יב) אילבא דר"מ א"י י"ג, (יג)
(ט) למכרה לעולם כלומר כל
זמן שהיא בידו יש לו רשות
למכרה (ש"ס), (טז) ובקיש
מטלטלין (ש"ס).

דתנו רבנן מכל אשר לו ולא כ"א אשר לו. וא"ת והא האי קרא
מכרם הניתן לכהנים מכיז דהא נפיקיה דקרא מכיז לא
ימכר ולא יגאל ואילו חרמי צדק הניתן יש להם פדיון כהקדש והיכי
קאמר צמתני' ומה אלס לגבוה כו' והא לאו לגבוה הוא כי אלס לכהנים
ועוד י"ו דלחכא בעדקי השלם (גיטין
דף לה): מאדס אלו עבדו ושפחותיו
הכנענים ופריך מינה לרז דלמר
המקדיש עבדו יאל למירות דלמיהו
עס קדוש קאמר ומאי קפריך והא
צמרמס אין צהן קדושת הגוף ולא
דמי למקדיש לומר דלמיהו עס קדוש
קאמר וי"ל דלפ"י צמתני' הנימנין
לכהניס יש צהן קדושת הגוף דמני
לקמן צפירקין (דף כט). חרמיס כל
זמן שהן צבית פעלים הרי הן
הקדש לכל דצריהס ומנס לכהניס
הן כחולין אלמא צבית דלמיהו עס קדוש
הגוף: ע"ו (א"א) [ת"ל] בהמה
מה בהמה יש לו רשות למכור לעולם.
וא"ת ע"ו א"כ עדה אחוה נמי שהרי
אלס מכרה חזרת לבעלים ציובל וי"ל
דמ"מ יש לו רשות להוליא מידו לעולם
כגון אלס הקדשה והגלה חמר
שמחלקת לכהניס ציובל אי"ל י"ו י"ל
ד"פ מה צמתני' יש לו רשות למכרה י"ו
ושדה אחוה נמי כל זמן שהיא צידו
יכול הוא למכרה משא"כ צבתו
דמשמגדיל אין לו רשות למכרה:
החרים מטלטיין חתנן לבב בהן
שיציה שנאמר כל חרם בישראל קר
יהי. אין זה עיקר דרש דהא קרא
אליטריך כדדריש ליה לקמיה נתנו
לכהן הרי הוא כחולין לכל דצריז שנאמר
כל חרם צישראל לך יהיה והא דלמר
הכא נתנן לכל כהן שילצה מסוצין
הוא כמו תרומה שנתנה לכל כהן וצ"ל
צריך לימנה לכהן שצלוהו ששמר
ועוד אי הוי עיקר דרשא מאי הא
דפריך לקמן לליקיש מטלטלין לקרקעות
והלוא גזירמ הכסוב היא אלס ש"מ
דלאו עיקר דרשה הוא זה:
שדה

א) היכי דמי דאמור בעשרים ואחד הבעלים קודמין
ואם לאו ב) אומר לו הגעתך: מתני' א"מחרים
אדם מוצאנו ומבקר ומעבדו ומשפחותיו
הכנענים ומשדה אחותו ואם החרים את
כולם אינם מוחרמים דברי ר"א א"ר אלעזר
בן עזריה מה אם לגבוה אין אדם רשאי
להחרים כל נכסיו על אחת כמה וכמה
י"ה א"ר אדם ג) חס על נכסיו: גמ' מנא הני
מילי דתנו רבנן ב) מכל אשר לו ולא כל אשר
לו מאדם ולא כל אדם א) מבחמה ולא כל
בהמה ד) משרה אחוה ולא כל שרה אחוה
יכול לא יחרים ואם החרים יהו מוחרמין ת"ל
אך ה) דברי רבי אלעזר אמר ר"א בן עזריה
מה אם לגבוה אין אדם רשאי להחרים כל
נכסיו על אחת כמה וכמה ומה שיהא אדם ו חס
על נכסיו וצריכא דאי כתב רחמנא מכל אשר
לו הוה אמינא כל דאית ליה לא לחרים אבל
מין אחד ליחרמיה כוליה כתב רחמנא מאדם
ולא כל אדם ואי כתב רחמנא מאדם דלא סגיא
ליה בלא ו) עבודה אבל שדה סגיא ליה בדיסטורן
וואי אשמעינן הני תרתוי משום דהכא חיותא
והכא חיותא אבל מטלטלין ליחרמינהו כוליהו
צריכי (ה) בהמה למה לי לבדדניא יכול
יחרים אדם בנו ובתו עבדו ושפחתו העבריים
ושדה מקנתו תלמוד לומר בהמה מה בהמה
יש לו רשות למכרה אף כל שיש לו רשות
למכרה והלא בתו קמנה יש לו רשות
למכרה יכול יחרמנה תלמוד לומר בהמה
מה בהמה יש לו רשות למכרה לעולם אף
כל שיש לו רשות למכרה לעולם: אמר רבי
אלעזר בן עזריה אם לגבוה אין אדם רשאי
כו': היינו ת"ק איכא בינייהו דרבי אילא
דאמר רבי אילא באושא התקיננו המבזבו

אל יבזבו יותר מחומש מעשה באחד שבקש לבזבו יותר מחומש ולא
מתני' יהמחרים בנו ובתו ועבדו ושפחתו העבריים ושדה מקנתו אין מוחרמים שאין אדם מחרים
דבר שאינו שלו"כ הלהים והלויים אין מחרמין דברי רבי יהודה ר"ש אומר הבהנים אין מחרמין
שהחרמין שלהן הלהים מחרמין שלהן אמר רבי נראין דברי רבי יהודה בקרקעות שנאמר
כי אחוות עולם היא להם ודברי ר"ש במטלטלין שאין החרמין שלהן: גמ' ור' יהודה בשלמא
כהנים אין מחרמין שחרמין שלהן אלא לויים בשלמא מקרקעי לא מחרמי דכתיב כי אחוות עולם היא
להם אלא מטלטלי ליחרמי אמר קרא מכל אשר לו ומשדה אחותו מקיש מטלטלין לקרקעות ורבי שמעון
בשלמא כהנים כדאמרן אלא לויים בשלמא מטלטלים החרים דלא מקיש אלא מקרקעי אמאי הכתיב
ט) אחוות עולם היא להם מאי מחרמין נמי דקאמר מטלטלי והא מודקתני סיפא אמר רבי נראין דברי
רבי יהודה במקרקעי ודברי רבי שמעון במטלטלי מכלל דרבי שמעון מקרקעי נמי מקרקעי הכי קאמר אמר
רבי נראין דברי רבי יהודה לרבי שמעון בקרקעות שאף ר"ש לא נחלק [עליו] אלא במטלטלין אבל
בקרקעות מודה ליה: א"ר חייא בר אבין והחרים מטלטלין נותנן לכל כהן שירצה שנאמר כל חרם בישראל

לך
מחרמין בקרקעות רבתי כי אחוות עולם הוא להם: ודברי ר' שמעון דאמר לויים מחרמין במטלטלין הואיל ואין חרמין שלהן אלא של כהנים הלכך מחרמין: מקיש מטלטלין לקרקעות. מה קרקעות אין מחרמין אף מטלטלין נמי: והא
מחרמין סיפא א"ר ר' נראין דברי ר' יהודה בקרקעות ודברי ר' שמעון במטלטלין. ר' יהודה מכיר קאמר הכי נראין אבל מכלל דר' שמעון גופיה פקדקי נמי קאמר לויים מחרמין: לא (לעולם) סבירא ליה לר' שמעון דפקדקי [אין]
מחרמין והכי קאמר רבי נראין דברי ר' יהודה לר' שמעון לויים אין מחרמין בקרקעות דכתיב כי אחוות עולם היא להם שאף רבי שמעון לא נחלק עליו כו': החרים מטלטלין. בישראל קא מייר: שנאמר כל חרם בישראל לך יהיה. לאיזה
כח שירצה יתנם כלומר שטובת הנאה שלו:

שיטה מקובצת

ד"ה דאי ר"מ: וז"ל: בשלמא מקרקעי כו'. וא"ת לר"מ דאמר מתנה אינה חזרת ביובל לא היה ליתן שדותיהם במתנה לפי
שלא יחזור להם עוד וכתיב אחוות עולם היא להם וי"ל דמזה לא הוזכר הכתוב דמסתא לא הוזכר אלא מדבר שאינו חזר ומינית
הכתוב כגון חרמים דכתיב בהו לא יגאל ולא ימכר א"כ כגון מכירה דבתי ערי חומה שהן לעמיתות לקונה אותו אבל דבר שאי
הכתוב כגון מתנה מזה לא הוזכר הכתוב, אי"ל מתנה א"כ כגון מכירה דבתי ערי חומה שהן לעמיתות לקונה אותו אבל דבר שאי
כמו מכר כדתנן לקמן בפ"ב חייב ייב חרש ולא נגאלה היתה חילטה אחת לוקח ואחד הניתן לו במתנה משמע אבל ע"י חרש
בידו לנגול בין מכר בין נתן וכן מצא מורי הרמ"ר גבי מורי אהרן נגאל אתו ממכר אחי לירבות הנתון במתה ויכין ויכין
לגטלא אין זו הפקעה והיי שפיר עמית אחות עולם. ח"ס החומס כ"ו הפרס: ח"ס ד"ה [ש"ס] וב"א וא"ת ובי'. וז"ל הא"ש
ז"ל וי"ל דר"י הקדש יכול להפקיעה מתחת ידו לעולם ע"י מתנה לר"מ דאמר בכבורות (בב). דמתנה אינה מכר ע"כ: בא"י
אין לו רשות למכרה. אי"ל ייב חרש מה הוא זה האי דרש לו רשות למכור בהמתו אבל בתו הורע כמו דאין לו רשות למכרה לעולם
אבל בשדה אחוה כ"ש שפיה כמו שהיא חזרת אליו כשהיה מוכרה:

ופיכי דמי כגון דאמרי צ"א (ב). דהוי צין קין ו צין חומש כ"ו
ויניר וזה מוסף ה' היינו ל"א ויניר: כנענים קודמין. דאי הוה יהצין
ליה להאי הוה פסיד הקדש דינר מנמא י"ו דלמור י"ו צרישא הלכך הדרי
צבעלים על כרחיהו: והא לאו אומר לו לזו הגעתי. דלמתי צבעלים
אחא גצרה צמריקין: במתני' מאלנו

מקצת אלנו אומר הרי הן חרם ונתנן
לכהן: אס כונס. שלא שיר לעצמו
לכוס: לפיכך חס על נכסיו. שלא
יצבזם להדיט: גמ' מכל אשר לו.
היינו מטלטלין ולא כל מטלטלין:
מאדס. לענין אל חך כל
חרס. אכין ורקין מיטעוין: נדיספורן.
שיחא אריס לחרמיס ויקבל שדות
למתכא ולשליס ולרביע: אלס מטלטלין
אימא ליחרמינהו כוליהו. כחז רחמנא

מכל אשר לו ולא כל אשר לו דהיינו
צקטונתה ולא כנעניס: הפנזו.
לעניס: י"ו חומש. דגמרינן מיעקב
דכתיב ציה תרין עיטורין ו. ר' אלעזר
בן עזריה אית ליה דרבי אילא דהא
אחא לאשמעינן שיחא אדס חס על
נכסיו ר"א לית ליה דרבי אילא דאי
נצזו טובא לא אריפט לן אלס
ששיר לעצמו קצת דומיא דחרס:
מתני' שהרמיס שלהס. דכתיב ו
כל חרס צישראל וגו' וכין דדידיה
הוא מה הנכה צכך אי הוה מחרים
איחא גופיה וזי ציה ולא יחז ליה
לכהן אפ"י: נראין דברי ר' יהודה.

ולויס אין מחרמין צקרקעות:
ודני ר' שמעון צמטלטלין. שהרי
אין הסמיס שלהן הלכך אי מחרמין
מטלטלין מילא עלליהו חרס ויהצי להו
לרבי למימר צמטלטלין נראין דברי
ר"ש דמשמע אלס צקרקעות ואל
נראין דצריז מכלל דאקרקעות נמי
פליגי: שאף רבי שמעון לא נחלק
עליו כו'. והכי משמע מילתיה דרבי
צקרקעות דצריז ר"ש צמטלטלין:
לך

הניחו לו חבריו ומנו רבי
מתני' יהמחרים בנו ובתו ועבדו ושפחתו העבריים ושדה מקנתו אין מוחרמים שאין אדם מחרים
דבר שאינו שלו"כ הלהים והלויים אין מחרמין דברי רבי יהודה ר"ש אומר הבהנים אין מחרמין
שהחרמין שלהן הלהים מחרמין שלהן אמר רבי נראין דברי רבי יהודה בקרקעות שנאמר
כי אחוות עולם היא להם ודברי ר"ש במטלטלין שאין החרמין שלהן: גמ' ור' יהודה בשלמא
כהנים אין מחרמין שחרמין שלהן אלא לויים בשלמא מקרקעי לא מחרמי דכתיב כי אחוות עולם היא
להם אלא מטלטלי ליחרמי אמר קרא מכל אשר לו ומשדה אחותו מקיש מטלטלין לקרקעות ורבי שמעון
בשלמא כהנים כדאמרן אלא לויים בשלמא מטלטלים החרים דלא מקיש אלא מקרקעי אמאי הכתיב
ט) אחוות עולם היא להם מאי מחרמין נמי דקאמר מטלטלי והא מודקתני סיפא אמר רבי נראין דברי
רבי יהודה במקרקעי ודברי רבי שמעון במטלטלי מכלל דרבי שמעון מקרקעי נמי מקרקעי הכי קאמר אמר
רבי נראין דברי רבי יהודה לרבי שמעון בקרקעות שאף ר"ש לא נחלק [עליו] אלא במטלטלין אבל
בקרקעות מודה ליה: א"ר חייא בר אבין והחרים מטלטלין נותנן לכל כהן שירצה שנאמר כל חרם בישראל

לך
מחרמין בקרקעות רבתי כי אחוות עולם הוא להם: ודברי ר' שמעון דאמר לויים מחרמין במטלטלין הואיל ואין חרמין שלהן אלא של כהנים הלכך מחרמין: מקיש מטלטלין לקרקעות. מה קרקעות אין מחרמין אף מטלטלין נמי: והא
מחרמין סיפא א"ר ר' נראין דברי ר' יהודה בקרקעות ודברי ר' שמעון במטלטלין. ר' יהודה מכיר קאמר הכי נראין אבל מכלל דר' שמעון גופיה פקדקי נמי קאמר לויים מחרמין: לא (לעולם) סבירא ליה לר' שמעון דפקדקי [אין]
מחרמין והכי קאמר רבי נראין דברי ר' יהודה לר' שמעון לויים אין מחרמין בקרקעות דכתיב כי אחוות עולם היא להם שאף רבי שמעון לא נחלק עליו כו': החרים מטלטלין. בישראל קא מייר: שנאמר כל חרם בישראל לך יהיה. לאיזה
כח שירצה יתנם כלומר שטובת הנאה שלו:

מחרמין בקרקעות רבתי כי אחוות עולם הוא להם: ודברי ר' שמעון דאמר לויים מחרמין במטלטלין הואיל ואין חרמין שלהן אלא של כהנים הלכך מחרמין: מקיש מטלטלין לקרקעות. מה קרקעות אין מחרמין אף מטלטלין נמי: והא
מחרמין סיפא א"ר ר' נראין דברי ר' יהודה בקרקעות ודברי ר' שמעון במטלטלין. ר' יהודה מכיר קאמר הכי נראין אבל מכלל דר' שמעון גופיה פקדקי נמי קאמר לויים מחרמין: לא (לעולם) סבירא ליה לר' שמעון דפקדקי [אין]
מחרמין והכי קאמר רבי נראין דברי ר' יהודה לר' שמעון לויים אין מחרמין בקרקעות דכתיב כי אחוות עולם היא להם שאף רבי שמעון לא נחלק עליו כו': החרים מטלטלין. בישראל קא מייר: שנאמר כל חרם בישראל לך יהיה. לאיזה
כח שירצה יתנם כלומר שטובת הנאה שלו:

מחרמין בקרקעות רבתי כי אחוות עולם הוא להם: ודברי ר' שמעון דאמר לויים מחרמין במטלטלין הואיל ואין חרמין שלהן אלא של כהנים הלכך מחרמין: מקיש מטלטלין לקרקעות. מה קרקעות אין מחרמין אף מטלטלין נמי: והא
מחרמין סיפא א"ר ר' נראין דברי ר' יהודה בקרקעות ודברי ר' שמעון במטלטלין. ר' יהודה מכיר קאמר הכי נראין אבל מכלל דר' שמעון גופיה פקדקי נמי קאמר לויים מחרמין: לא (לעולם) סבירא ליה לר' שמעון דפקדקי [אין]
מחרמין והכי קאמר רבי נראין דברי ר' יהודה לר' שמעון לויים אין מחרמין בקרקעות דכתיב כי אחוות עולם היא להם שאף רבי שמעון לא נחלק עליו כו': החרים מטלטלין. בישראל קא מייר: שנאמר כל חרם בישראל לך יהיה. לאיזה
כח שירצה יתנם כלומר שטובת הנאה שלו:

א) היכי דמי דאמור בעשרים ואחד הבעלים קודמין ואם לאו ב) אומר לו הגעתך: מתני' א"מחרים אדם מוצאנו ומבקר ומעבדו ומשפחותיו הכנענים ומשדה אחותו ואם החרים את כולם אינם מוחרמים דברי ר"א א"ר אלעזר בן עזריה מה אם לגבוה אין אדם רשאי להחרים כל נכסיו על אחת כמה וכמה י"ה א"ר אדם ג) חס על נכסיו: גמ' מנא הני מילי דתנו רבנן ב) מכל אשר לו ולא כל אשר לו מאדם ולא כל אדם א) מבחמה ולא כל בהמה ד) משרה אחוה ולא כל שרה אחוה יכול לא יחרים ואם החרים יהו מוחרמין ת"ל אך ה) דברי רבי אלעזר אמר ר"א בן עזריה מה אם לגבוה אין אדם רשאי להחרים כל נכסיו על אחת כמה וכמה ומה שיהא אדם ו חס על נכסיו וצריכא דאי כתב רחמנא מכל אשר לו הוה אמינא כל דאית ליה לא לחרים אבל מין אחד ליחרמיה כוליה כתב רחמנא מאדם ולא כל אדם ואי כתב רחמנא מאדם דלא סגיא ליה בלא ו) עבודה אבל שדה סגיא ליה בדיסטורן והכא חיותא אבל מטלטלין ליחרמינהו כוליהו צריכי (ה) בהמה למה לי לבדדניא יכול יחרים אדם בנו ובתו עבדו ושפחתו העבריים ושדה מקנתו תלמוד לומר בהמה מה בהמה יש לו רשות למכרה אף כל שיש לו רשות למכרה והלא בתו קמנה יש לו רשות למכרה יכול יחרמנה תלמוד לומר בהמה מה בהמה יש לו רשות למכרה לעולם אף כל שיש לו רשות למכרה לעולם: אמר רבי אלעזר בן עזריה אם לגבוה אין אדם רשאי כו': היינו ת"ק איכא בינייהו דרבי אילא דאמר רבי אילא באושא התקיננו המבזבו